

Hoge voederwaarde gras/erwten

Cees Jan Hollander en Durk Durksz

Erwten hebben een hoge energie waarde en een hoog eiwitgehalte. Zijn erwten ook als ruwvoer op melkveebedrijven te verbouwen eventueel in mengteelten? Het Praktijkonderzoek heeft op een aantal praktijkpercelen combinaties van GPS verbouwd. Harde conclusies zijn niet mogelijk, daarvoor is vergelijkend onderzoek nodig, maar de hoge voederwaarden van gras/erwten zijn opvallend.

Graan GPS op praktijkcentra

In een voorgaand artikel zijn de redenen om graan GPS te verbouwen door de verschillende praktijkcentra uitgebreid beschreven. Op De Marke is graan GPS een onderdeel van de vruchtwisseling. De zogenaamde 3-2-1 vruchtwisseling. Drie jaar grasland, twee jaar maïs en 1 jaar GPS. In vergelijking met snijmaïs geeft GPS op zeer droogtegevoelige gronden een beter saldo per hectare. Voor praktijkcentrum

Cranendonck was dit jaren de reden om GPS te telen. Hoewel de voederwaarde van GPS lager is dan die van gras en maïs, kan het als structuuraanvulling dienen in structuurarme rantsoenen. Dat is de reden voor het high-techbedrijf op de Waiboerhoeve in Lelystad om de wintertarwe als GPS te oogsten.

Mengteelten met erwten

Graan GPS is een eiwitarm en energierijk gewas. Veel bedrijven echter willen op eigen grond zoveel mogelijk eiwit telen zonder dat dit extra kunstmest of drijfmest kost. Gras/klaver is hiervoor een goede optie. Maar ook andere vlinderbloemigen kunnen interessant zijn, bijvoorbeeld erwten. Door erwten in een mengteelt te verbouwen wordt het teelt risico verkleind. Erwten zijn bijvoorbeeld gevoelig voor legering. Granen dienen daarom ook als steungewas. Dit om de oogstbaarheid te verbeteren en vervuiling te voorkomen. In een mengteelt worden verschillende gewassen tegelijk of kort na elkaar ingezaaid met de bedoeling deze tegelijkertijd te oogsten. Gewassen worden om verschillende redenen gebruikt in een mengteelt. Erwten in een mengsel met graan kunnen een positieve

Tabel 1 Opbrengsten en voederwaarde voedergewassen praktijkcentra 2003

Gewas	De Marke		LKB		HTB		Cranendonck
	Gerst	Gerst/erwten	Gras/erwten	Wintertarwe	Gras/erwten	Gras/erwten	
Opbrengst (kg ds/ha)	7785	8890	8600	15900	9500	6100	
Voederwaarde (in ds)							
Droge stof (%)	54	50	34	37	61	39	
VEM	861	874	1012	785	1041	831	
DVE	50	54	69	33	73	47	
OEB	-51	-41	49	-14	45	41	
Zetmeel	334	368	258	244	266	161	
RE	60	76	180	73	181	145	
RAS	42	40	85	100	59	154	
RC	224	216	191	234	192	214	

bijdrage leveren aan de energiewaarde, de eiwitwaarde en de opbrengst van het gewas. De teelt van erwten/gerst lijkt daarbij een goede combinatie van eiwitrijke erwten en energierijke gerst. Erwten/gras lijkt een goede combinatie om veel eiwit (DVE) en energie te verbouwen, na de oogst kan het perceel direct gebruikt worden als grasland. Op het terrein van zaai-verhoudingen, soorten en rassen in mengteelten is nog veel ontwikkeling mogelijk. Ook jaarinvloeden en grondsoorten spelen een belangrijke rol.

In Tabel 1 zijn van verschillende praktijkcentra de opbrengsten en voederwaarde van verschillende voedergewassen vermeld. Het betreffen gewassen die geteeld zijn op praktijkpercelen.

Waarde voor de koe

De Marke zal zowel de gerst als de erwten/gerst in het rantsoen van de melkkoeien inzetten. De snijmaïs is namelijk boven op beide voedermiddelen ingekuuld. De verhouding op basis van product is 1/4 gerst en erwten/gerst en 3/4 snijmaïs. De gerst GPS heeft een goede voederwaarde. De mengteelt van erwten/gerst is ook goed van kwaliteit met een iets hoger eiwitgehalte. Het rantsoen op De Marke bevat met snijmaïs en MKS al veel bestendig zetmeel. GPS van granen voegt ook snel afbreekbare koolhydraten toe.

Het lagekostenbedrijf zal komende winter de erwten/gras silage selectief inzetten in het rantsoen. De voederwaarde van de erwten/gras silage is bijzonder goed. Opvallend is ook het hoge DVE gehalte. Komende winter zal naast graskuil, een beperkte hoeveelheid snijmaïs en erwten/gras silage aan de hoogproductieve koeien gevoerd worden. Er hoeft zo minder eiwitrijke brok gevoerd te worden. De komende winter zal worden onderzocht of de verwachte voordelen ook daadwerkelijk naar voren komen. Als de opname van de erwten/gras tegenvalt en de koeien meer snijmaïs opnemen, kan het verwachte voordeel wegvallen. Ook kan het voedermiddel zich anders gedragen dan op basis van de voederwaarde is ingeschat. Mogelijk moet dan bijgestuurd worden met krachtvoer.

Het high-techbedrijf zal de GPS wintertarwe als structuuraanvulling door het ruwvoerrantsoen mengen. Gezien de grote opbrengst zal dit een behoorlijk deel kunnen zijn. De voederwaarde is gemiddeld en blijft dus wat achter bij die van snijmaïs. De erwten/gras silage wordt in het rantsoen opgenomen als eiwit aanvulling. De bepaalde VEM en de DVE gehalten zijn ook hier bijzonder goed. Het product is wat verder afgerijpt dan dat op het lagekostenbedrijf en heeft daardoor een hoger drogestofgehalte en een iets hoger zetmeelgehalte. Met het voeren van de gras/erwten rekenen we erop dat de aanvoer van eiwitrijk krachtvoer bespaard kan worden. Dit heeft een gunstig effect op de mineralenbalans.

De erwten/gras op Cranendonck worden ook ingezet om de eiwitaanvoer van buiten het bedrijf te beperken. De opbrengst en voederwaarde zijn lager dan op de andere bedrijven. Het achterwege laten van een onkruidbestrijding, in combinatie met de grondsoort en perceelskeuze met de extreem droge zomer spelen ook hier een belangrijke rol. Door het hoge aandeel onkruid in combinatie met de lage opbrengst is onder andere het asgehalte verhoogd, wat de voederwaarde negatief beïnvloedt.

Conclusie

De voederwaarde van erwten/gras silage in de gevonden analyses is goed tot hoog. Het is een welkome aanvulling in een rantsoen om daarmee de aanvoer met krachtvoer op het bedrijf te verminderen. Komende winter zal uit de resultaten op de verschillende praktijkcentra blijken of de verwachte voordelen ook naar voren komen. Op het terrein van zaai-verhoudingen, soorten en rassen is nog veel ontwikkeling mogelijk. Meer onderzoek zal ook de rol van jaarinvloeden en grondsoorten duidelijk moeten maken. Dit om meer duidelijkheid te krijgen wanneer welk voedergewas het beste saldo geeft. In een volgende editie van Praktijkkompas meer over de teeltaspecten van de mengteelten.

